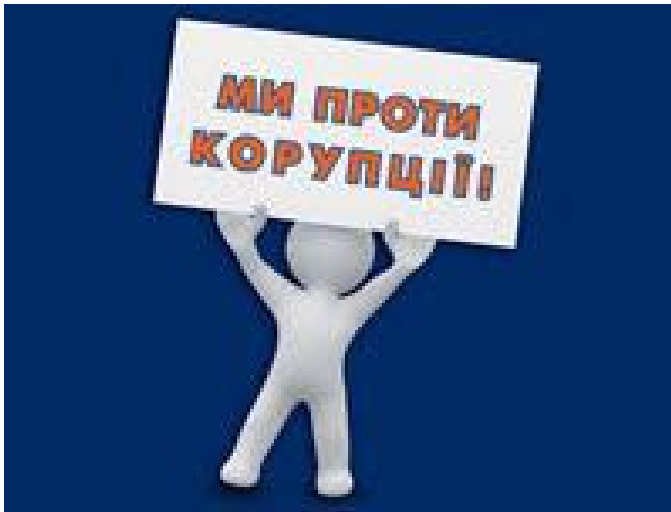

Комунальна установа
«Центр професійного розвитку
педагогічних працівників Первомайської
міської ради Миколаївської області»

Формування в учасників освітнього процесу негативного ставлення до корупції

Методична шпаргалка

*Марина ХРИПУН,
директор КУ «ЦПРПП»*

Первомайськ, 2025

Багато міркувань про якості хорошого виховання. Перше, що я вимагав би від нього, - а воно передбачає і багато інших, - це не бути людиною продажною.

Жан-Жак Руссо

Багатству деяких людей не варто заздрити, Вони придбали його за такою ціною, яка нам не по кишені. Вони пожертвували заради нього спокоєм, здоров'ям, честю та совістю. Це занадто дорого для нас, угода принесла б нам лише збитки.

Жан де Лабрюйєр

Формування в учасників освітнього процесу негативного ставлення до корупції

Нормативно-правова база

Конституція України

Міжнародні акти

Конвенція ООН проти корупції, підписана від імені України 11.12.03 в м. Меріда (Мексиканські Сполучені Штати) та ратифікована згідно із Законом України від 18.10.06 № 251-V Кримінальна конвенція про боротьбу з корупцією, підписана від імені України 27.01.99 в м. Страсбурзі та ратифікована згідно із Законом України від 18.10.06 № 252-V

Цивільна конвенція про боротьбу з корупцією, підписана від імені України 04.11.99 в м. Страсбурзі та ратифікована згідно із Законом України від 16.03.05 № 2476-IV

Закони України

Кодекс України про адміністративні правопорушення
Кримінальний кодекс України
Кримінальний процесуальний кодекс України

Закон України «Про прокуратуру»

Закон України «Про Службу безпеки України»

Закон України «Про звернення громадян»

Закон України «Про внесення змін до деяких законодавчих актів України щодо відповідальності за корупційні правопорушення»

Закон України «Про очищення влади»

Закон України «Про запобігання корупції»

Закон України «Про Національне антикорупційне бюро України»

Закон України «Про державну службу»

Про внесення змін до деяких законодавчих актів України щодо забезпечення ефективності інституційного механізму запобігання корупції

Укази Президента України

Указ Президента України від 14.10.2014 № 808/2014 «Про Національну раду з питань антикорупційної політики»

Указ Президента України від 15.05.2015 № 272/2015 «Питання Ради громадського контролю при Національному антикорупційному бюро України»

Указ Президента України «Про першочергові заходи щодо детінізації економіки та протидії корупції»
Указ Президента України «Про систему заходів щодо усунення причин та умов, які сприяють злочинним проявам і корупції»

Указ Президента України «Про Національну програму боротьби з корупцією»

Указ Президента України «Про Концепцію подолання корупції в Україні «На шляху до доброчесності»

Постанови Кабінету Міністрів України

Постанова Кабінету Міністрів України від 13.06.2000 № 950 «Про затвердження Порядку проведення службового розслідування стосовно осіб, уповноважених на виконання функцій держави або місцевого самоврядування»

Постанова Кабінету Міністрів України від 16.11.2011 № 1195 «Про затвердження порядку передачі дарунків, одержаних як подарунки Державі, Автономній Республіці Крим, територіальній громаді, державним або комунальним установам чи організаціям»

Постанова Кабінету Міністрів України від 16.10.2014 № 563 «Деякі питання реалізації Закону України «Про очищення влади»

Постанова Кабінету Міністрів України від 18.03.2015 № 118 «Про утворення Національного агентства з питань запобігання корупції»

Постанова Кабінету Міністрів України від 14.05.2015 № 301 «Про внесення змін та визнання такими, що втратили

чинність деякі постанови Кабінету Міністрів України "Про запобігання корупції»

Накази міністерств

Наказ Міністерства юстиції України від 11.02.2012 № 39/5 «Про затвердження Положення про Єдиний державний реєстр осіб, які вчинили корупційні правопорушення»

Наказ Міністерства фінансів України від 13.03.2015 № 333 «Про затвердження Порядку здійснення перевірки достовірності відомостей, зазначених у декларації про майно, доходи, витрати і зобов'язання фінансового характеру»

Наказ Міністерства освіти і науки України № 1645 від 28.12.16 року «Про затвердження Плану здійснення заходів щодо запобігання корупції в Міністерстві освіти і науки України»

Рішення Національного агентства з питань запобігання корупції

Рішення Національного агентства з питань запобігання корупції від 10.06.2016 № 2 «Про початок роботи системи подання та оприлюднення декларацій осіб, уповноважених на виконання функцій держави або місцевого самоврядування»

Рішення Національного агентства з питань запобігання корупції від 10.06.2016 № 3 «Про функціонування Єдиного державного реєстру декларацій осіб, уповноважених на виконання функцій держави або місцевого самоврядування» (порядок формування, ведення та оприлюднення єдиного державного реєстру декларацій)

Рішення Національного агентства з питань запобігання корупції від 10.06.2016 № 3 «Форма повідомлення про суттєві зміни в майновому стані суб'єкта декларування» (повідомлення про суттєві зміни в декларації)

Рішення Національного агентства з питань запобігання корупції від 17.06.2016 № 2 «Про затвердження переліку посад з високим та підвищеним рівнем корупційних ризиків»

Рішення Національного агентства з питань запобігання корупції від 11.08.2016 № 3 «Роз'яснення щодо застосування окремих положень Закону України «Про запобігання корупції» стосовно заходів фінансового контролю

Нормативно-правові документи, що регулюють питання академічної доброчесності в закладах дошкільної освіти:

● Закон України «Про освіту»
<https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2145-19#Text>

● Закон України «Про дошкільну освіту»
<https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2628-14#Text>

● Закон України «Про авторське право і суміжні права»
<https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/3792-12#n206>

● Положення про заклад дошкільної освіти, затверджене постановою Кабінету Міністрів України від 12.03.2003 № 305 (в редакції постанови Кабінету Міністрів України від 27.01.2021 № 86)
<https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/86-2021-%D0%BF#Text>

● Орієнтовні критерії та індикатори для самооцінювання за напрямом «Управлінські процеси закладу дошкільної освіти» у частині формування та забезпечення реалізації політики академічної доброчесності розміщено у додатку до Методичних рекомендацій з питань формування внутрішньої системи забезпечення якості освіти у закладах дошкільної освіти, затверджених наказом Державної служби якості освіти України від 30.11.2020 № 01-11/7
<https://sqe.gov.ua/.../nakaz-derzhavnoi-sluzhbi-yakosti.../>

● Рекомендуємо використовувати у роботі електронний порадишник для директора закладу дошкільної освіти «Як створити та розбудувати внутрішню систему забезпечення якості освіти», розроблений Державною службою якості освіти України в межах державно-приватно-громадського

партнерства спільно з Асоціацією працівників дошкільної освіти та Цифровим видавництвом МСFR <https://sqe.gov.ua/poradnik-dlya-direktora-zakladu-doshki/>
[#ЯкістьОсвітиСуми](#) [#СумиДоброчесність](#)
Державна служба якості освіти України

Законодавчі основи лідерської ролі керівника/ці в питаннях запобігання та виявлення корупції

У ст. 21 Закону України «Про дошкільну освіту» зазначено, що одним із обов'язків педагогічних працівників є дотримання у своїй діяльності принципів, визначених ст. 6 Закону «Про освіту»

Стаття 21. Права та обов'язки педагогічних працівників

1. Права та обов'язки педагогічних працівників закладу дошкільної освіти визначаються цим Законом, [Законом України "Про освіту"](#), іншими нормативно-правовими актами, установчими документами, правилами внутрішнього розпорядку, колективним договором (за наявності), трудовим договором та/або посадовими інструкціями.

2. Педагогічні працівники закладу дошкільної освіти також зобов'язані:

дотримуватися у своїй педагогічній діяльності принципів освітньої діяльності, визначених цим Законом та [статтею 6](#) Закону України "Про освіту";

використовувати державну мову в освітньому процесі відповідно до вимог законодавства;

Ст. 6 Закону України «Про освіту» серед переліку основних засад та принципів освітньої діяльності містить нетерпимість до проявів корупції та хабарництва.

Про освіту

Стаття 6. Засади державної політики у сфері [освіти](#) та принципи освітньої діяльності

1. Засадами державної політики у сфері освіти та принципами освітньої діяльності є:

нетерпимість до проявів корупції та хабарництва;

доступність для кожного громадянина всіх форм і типів освітніх послуг, що надаються державою.

2. Освіта в Україні має будуватися за принципом рівних можливостей для всіх.

Ст. 37 Закону України «Про дошкільну освіту» надає право засновнику закладу освіти здійснювати контроль за використанням публічних коштів та іншою фінансово-господарською діяльністю, недопущення привілеїв чи обмежень за будь-якою ознакою.

Стаття 37. Права та обов'язки засновника закладу дошкільної освіти

1. Права та обов'язки засновника закладу дошкільної освіти визначаються цим Законом, [Законом України](#) "Про освіту", іншими законами України та нормативно-правовими актами.

2. Засновник закладу дошкільної освіти:

затверджує статут закладу дошкільної освіти, укладає засновницький договір у випадках, визначених цим Законом;

укладає строковий трудовий договір (контракт) з особою, призначеною на посаду керівника закладу дошкільної освіти у порядку, визначеному законодавством та установчими документами;

розриває строковий трудовий договір (контракт) з керівником закладу дошкільної освіти з підстав та у порядку, визначених законодавством та установчими документами закладу дошкільної освіти;

може ініціювати проведення інституційного аудиту;

забезпечує та контролює усунення порушень вимог законодавства, встановлених під час проведення заходів державного нагляду (контролю) та громадського контролю;

здійснює контроль за використанням публічних коштів та іншою фінансово-господарською діяльністю, дотриманням установчих документів, недопущенням привілеїв чи обмежень (дискримінації) за будь-якою ознакою;

Ст. 38 Закону України говорить про те, що керівник закладу дошкільної освіти має право призначати на посаду, переводити на іншу посаду та звільняти з посади працівників, визначати їхні посадові обов'язки, заохочувати та притягувати до дисциплінарної відповідальності, вирішувати інші питання, пов'язані з трудовими відносинами.

Стаття 38. Керівник закладу дошкільної освіти

1. Безпосереднє управління закладом дошкільної освіти здійснює його керівник.
2. Повноваження (права та обов'язки) та відповідальність керівника закладу дошкільної освіти визначаються законодавством, установчими документами закладу дошкільної освіти та трудовим договором (контрактом).
3. Керівник закладу дошкільної освіти має право:
 - діяти від імені закладу дошкільної освіти без довіреності та представляти заклад у відносинах з іншими особами;
 - підписувати документи з питань освітньої, фінансово-господарської та іншої діяльності закладу дошкільної освіти;
 - приймати рішення щодо діяльності закладу дошкільної освіти в межах повноважень, визначених законодавством;
 - призначати на посаду, переводити на іншу посаду та звільняти з посади працівників закладу дошкільної освіти, визначати їхні посадові обов'язки, заохочувати та притягати до дисциплінарної відповідальності, а також вирішувати інші питання, пов'язані з трудовими відносинами, відповідно до вимог законодавства;
 - видавати у межах своєї компетенції накази і контролювати їх виконання;

До обов'язків директора належить й створення умов для реалізації прав та обов'язків усіх учасників освітнього процесу, зокрема реалізації академічних свобод та дотримання академічної доброчесності; забезпечувати відкритість і прозорість діяльності закладу, зокрема шляхом оприлюднення інформації відповідно до вимог закону України «Про відкритість використання публічних коштів».

4. Керівник закладу дошкільної освіти зобов'язаний:

виконувати вимоги законодавства про дошкільну освіту, а також забезпечувати їх виконання працівниками закладу дошкільної освіти;

створювати умови для реалізації прав та обов'язків усіх учасників освітнього процесу, зокрема реалізації академічних свобод педагогічних працівників, дотримання ними академічної доброчесності;

забезпечувати відкритість і прозорість діяльності закладу дошкільної освіти, зокрема шляхом оприлюднення інформації відповідно до вимог цього Закону, законів України "[Про освіту](#)", "[Про доступ до публічної інформації](#)" та "[Про відкритість використання публічних коштів](#)";

Нетерпимість до корупції та фаворитизму є одним із ціннісних орієнтирів сучасної освіти, а тому виступає

одним із критерієм для самооцінювання освітніх і управлінських процесів дошкільного закладу за напрямом «Управлінські процеси закладу дошкільної освіти». У додатку 1 до Методичних рекомендацій з питань формування внутрішньої системи забезпечення якості освіти у закладах дошкільної освіти цей критерій звучить так - СПРИЯННЯ КЕРІВНИКОМ ФОРМУВАННЮ У ПРАЦІВНИКІВ, БАТЬКІВ ЗДОБУВАЧІВ ДОШКІЛЬНОЇ ОСВІТИ НЕГАТИВНОГО СТАВЛЕННЯ ДО КОРУПЦІЇ (4.5.3). Індикатором зазначеного критерію є проведення освітніх та інформаційних заходів, спрямованих на формування у працівників та батьків негативного ставлення до корупції.

Методами збору інформації є **вивчення документації та опитування**.

У Пораднику зазначено, що керівник закладу організовує роботу, спрямовану на запобігання та виявлення корупції, шляхом планування і проведення навчання та роз'яснювальної роботи безпосередньо серед працівників з питань дотримання законів України «Про засади запобігання і протидії корупції», «Про очищення влади», «Про внесення змін до деяких законодавчих актів України щодо відповідальності за корупційні правопорушення» та інших актів антикорупційного спрямування.

Сайт «Освіта без корупції»

[https://www.edcamp.org.ua/schoolwithoutcorruption.](https://www.edcamp.org.ua/schoolwithoutcorruption)

Вебресурс допоможе краще розібратися з явищем корупції загалом та в освіті зокрема, отримати інформаційну, методичну та інструментальну підтримку в здійсненні антикорупційних стратегій подолання та попередження корупції на рівні закладу освіти.

На сайті представлено ряд корисних друкованих матеріалів з описом ефективних освітніх антикорупційних практик.

Словник

АКАДЕМІЧНА ДОБРОЧЕСНІСТЬ — сукупність етичних принципів та визначених законом правил, якими мають керуватися учасники освітнього процесу під час навчання, викладання та провадження наукової (творчої) діяльності з метою забезпечення довіри до результатів навчання та/або наукових (творчих) досягнень.

КОНФЛІКТ ІНТЕРЕСІВ — наявність суперечностей між приватними інтересами й повноваженнями, коли під впливом власного інтересу приймається незаконне рішення.

КОРУПЦІЙНЕ ПРАВОПОРУШЕННЯ — вчинене особою діяння, що містить ознаки корупції, за яке законом встановлено кримінальну, дисциплінарну та/або цивільно-правову відповідальність.

ПРАВОПОРУШЕННЯ, ПОВ'ЯЗАНЕ З КОРУПЦІЄЮ — діяння, що не містить ознак корупції, але порушує встановлені Законом вимоги, заборони та обмеження, вчинене особою, за яке законом встановлене кримінальну, адміністративну, дисциплінарну або / або цивільно-правову відповідальність.

КОМПЛАЄНС - ([англ. compliance](#)) — відповідність будь-яким внутрішнім або зовнішнім вимогам чи нормам.

КОРУПЦІЙНІ РИЗИКИ — сукупність правових, організаційних та інших чинників і причин, які породжують, заохочують (стимулюють) осіб до скоєння корупційних

правопорушень під час виконання ними функцій держави або місцевого самоврядування.

КОРУПЦІЯ (від лат. corrumpere — псувати) — негативне суспільне явище, яке проявляється в злочинному використанні службовими особами, громадськими й політичними діячами їхніх прав і посадових можливостей для особистого збагачення.

НЕДОБРОЧЕСНІСТЬ — порушення або свідоме нехтування особою моральними й етичними нормами поведінки.

ПОБУТОВА / АДМІНІСТРАТИВНА КОРУПЦІЯ — повсякденна корупція дрібного масштабу, яка перебуває на перетині діяльності державних установ і громадян.

ПРЕВЕНЦІЯ (ПОПЕРЕДЖЕННЯ) — запобігання корупційним правопорушенням.

РОЗСЛІДУВАННЯ ТА САНКЦІЇ — покарання тих, хто вже вчинили корупційні правопорушення.

ТОП-КОРУПЦІЯ (ПОЛІТИЧНА КОРУПЦІЯ) — зловживання службовим положенням на найвищих щаблях державної влади та на найвищих рівнях в ієрархії бізнесу.

ХАБАР — гроші або інші матеріально цінні речі, що передаються посадовій особі для її стимулювання діяти в інтересах особи, яка передає їх, або в інтересах третіх осіб.

ХАБАРНИЦТВО – надання (отримання) учасником освітнього процесу чи пропозиція щодо надання (отримання) коштів, майна, послуг, пільг чи будь-яких інших благ матеріального або нематеріального характеру з метою отримання неправомірної переваги в освітньому процесі.

ФАВОРИТИЗМ – становище, при якому все зумовлюється впливом, роллю фаворитів; // Висування, підтримування фаворитів. *Словник української мови*

ЮРИДИЧНА ОСОБА ПУБЛІЧНОГО ПРАВА – це організація, яку утворено на підставі розпорядчого акта Президента України, органу державної влади, органу влади Автономної Республіки Крим або органу місцевого самоврядування відповідно до норм публічного права з

метою виконання переважно функцій держави або місцевого самоврядування ...

ПОСАДОВІ ОСОБИ ЮРИДИЧНОГО ПРАВА, насамперед, комунальних та державних установ і підприємств, - особи, які мають повноваження здійснювати організаційно-розпорядчі чи адміністративно-господарські функції.

Антикорупційне законодавство

ПРИМІТКА ДО СТ. 45 КРИМІНАЛЬНОГО КОДЕКСУ УКРАЇНИ

Корупційними кримінальними правопорушеннями вважаються кримінальні правопорушення, передбачені ст. 191, 262, 308, 312, 313, 320, 357, 410, у випадку їх вчинення шляхом зловживання службовим становищем, а також кримінальні правопорушення, передбачені ст. 210, 354, 364, 364-1, 365-2, 368-369-2

»» Стаття 191. Привласнення, розтрата майна або заволодіння ним шляхом зловживання службовим становищем	»» Стаття 368. Прийняття пропозиції, обіцянки або одержання неправомірної вигоди службовою особою
»» Стаття 354. Підкуп працівника підприємства, установи чи організації	»» Стаття 369. Пропозиція, обіцянка або надання неправомірної вигоди службовій особі
»» Стаття 364. Зловживання владою або службовим становищем	»» Стаття 369-2. Зловживання впливом

СУБ'ЄКТИ КОРУПЦІЇ

(ст. 3 Закону України «Про запобігання корупції» 14 жовтня 2014 року № 1700-VII)

Суб'єктами, на яких поширюється дія Закону, є:

»» Особи, які для цілей цього Закону прирівнюються до осіб, уповноважених на виконання функцій держави або місцевого самоврядування:

посадові особи юридичних осіб публічного права

ПРОФІЛЬНЕ ЗАКОНОДАВСТВО

- 1 **ЗАКОН УКРАЇНИ «Про повну загальну середню освіту».**
Стаття 15. Виховний процес
- 2 **ЗАКОН УКРАЇНИ «Про повну загальну середню освіту».** Стаття 43.
Забезпечення академічної доброчесності у сфері загальної середньої освіти
- 3 **ЗАКОН УКРАЇНИ «Про повну загальну середню освіту».** Стаття 43.
Забезпечення академічної доброчесності у сфері загальної середньої освіти
- 4 **ЗАКОН УКРАЇНИ «Про освіту».** Стаття 42. Академічна доброчесність

УПРАВЛІННЯ
ДЕРЖАВНОЇ СЛУЖБИ
КВАЛІТАСІ ОСВІТИ
У СУМСЬКІЙ ОБЛАСТІ

Керівник та педагогічні працівники закладу освіти забезпечують дотримання принципів академічної доброчесності відповідно до своєї компетенції

Стаття 43 Забезпечення академічної доброчесності у сфері загальної середньої освіти, Закон України «Про повну загальну середню освіту»

ЗАГАЛЬНІ ЗАСАДИ ЗАПОБІГАННЯ КОРУПЦІЇ У ДІЯЛЬНОСТІ ЮРИДИЧНОЇ ОСОБИ

(Закон України «Про запобігання корупції» 14 жовтня 2014 року № 1700-VII)

Юридичні особи забезпечують розробку та вжиття заходів, які є необхідними та обґрунтованими для запобігання і протидії корупції у діяльності юридичної особи

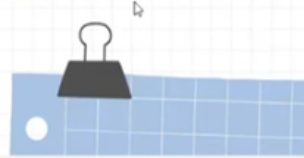

Керівник, засновники (учасники) юридичної особи забезпечують регулярну оцінку корупційних ризиків у її діяльності і здійснюють відповідні антикорупційні заходи

Для виявлення та усунення корупційних ризиків у діяльності юридичної особи можуть залучатися незалежні експерти, зокрема для проведення аудиту

АНТИКОРУПЦІЙНИЙ МЕНЕДЖМЕНТ

»»» Під **антикорупційним менеджментом (комплаєнсом)** розуміють систему заходів, що застосовується на підприємстві, в установі чи організації з метою запобігання вчинення їх працівниками чи керівництвом корупційних та пов'язаних з ними правопорушень, а також з метою забезпечення відповідності діяльності підприємства, установи, організації вимогам антикорупційного законодавства

Корупційні ризики

Фінансування закладів освіти

Сфера	Корупційні ризики
Управління освітньою субвенцією від МОН	- штучне збільшення кількості дітей - упереджений розподіл бюджетних коштів між закладами освіти - зловживання при розподілі коштів для виконання ремонтних робіт - умисне формування залишків освітньої субвенції
Управління позабюджетними коштами (благодійні внески, гранти)	- благодійні внески в обмін на зарахування до закладу - регулярний добровільно-примусовий збір благодійних коштів

	- подвійне фінансування одних і тих самих потреб - розтрата чи привласнення благодійних внесків
--	--

Адміністрування закладів освіти

Сфера	Корупційні ризики
Харчування	- зменшення обсягів та/або заміна якості продуктів харчування - надання переваги конкретному постачальнику продуктів харчування - завищення цін на харчування - завищення показників кількості дітей, які харчуються безкоштовно - вимагання коштів за безоплатне харчування
Управління майном та земельними ділянками	- зловживання при здачі в аренду майна закладу - передача земельних ділянок закладу під незаконні забудови - використання шкільних автобусів на комерційній основі (нецільове використання)
Управління персоналом	- зловживання при виплаті зарплати педагогам - зловживання при наданні відпусток - політична агітація та виборчий процес у закладах освіти

Освітній процес

Сфера	Корупційні ризики
Зарахування до закладів освіти	- можливість сприяти у зарахуванні до закладу освіти з високим рейтингом (позитивним іміджем) дітей, які не

	проживають на території обслуговування закладу - зловживання під час зарахування до закладу - фіктивне працевлаштування батьків до закладу освіти
Забезпечення змісту навчання і оцінювання його результатів	- «вибір без вибору» освітньої програми - зловживання при забезпеченні підручниками - продаж позитивних оцінок - репетиторство як умова отримання більш високих оцінок

ЗАВДАННЯ КЕРІВНИКА ОРГАНІЗАЦІЇ В УПРАВЛІННІ КОРУПЦІЙНИМИ РИЗИКАМИ

- » Демонстрація лідерської позиції
- » Прийняття розпорядчих документів
- » Підтримка наряду запобігання та протидії корупції
- » Контроль за процесом управління корупційними ризиками
- » Демонстрація нульової толерантності до корупції, участь у антикорупційних заходах організації
- » Забезпечення ресурсами
- » Утворення уповноваженого підрозділу або призначення уповноваженої особи
- » Забезпечення гарантій незалежності та періодичного підвищення кваліфікації уповноваженого підрозділу
- » Поширення інформації щодо важливості впровадження управління корупційними ризиками

ВДАЛІ ПРАКТИКИ

Приклад наказу про призначення уповноваженої особи у ЗЗСО

Заступника директора

Вчителя

Антикорупційна програм для школи

Приклад положення про врегулювання та запобігання конфліктам інтересів у школі

Приклад плану заходів із запобігання корупції

Урегулювання конфлікту інтересів у діяльності керівника закладу освіти. Правила професійної етики та запобігання конфлікту інтересів

Про запобігання корупції

Стаття 28. Запобігання та врегулювання конфлікту інтересів

1. Особи, зазначені у пунктах 1, 2 частини першої [статті 3 цього Закону](#), зобов'язані:

- 1) вживати заходів щодо недопущення виникнення реального, потенційного конфлікту інтересів;
- 2) повідомляти не пізніше наступного робочого дня з моменту, коли особа дізналася чи повинна була дізнатися про наявність у неї реального чи потенційного конфлікту інтересів безпосереднього керівника, а у випадку перебування особи на посаді, яка не передбачає наявності у неї безпосереднього керівника, або в колегіальному органі - Національне агентство чи інший визначений законом орган або колегіальний орган, під час виконання повноважень у якому виник конфлікт інтересів, відповідно;
- 3) не вчиняти дій та не приймати рішень в умовах реального конфлікту інтересів.

Закон України «Про засади запобігання корупції» від 11 червня 2009 року № 1506-VI

Конфлікт інтересів – реальні або такі, що видаються реальними, протиріччя між приватними інтересами особи або її службовими повноваженнями, наявність яких може вплинути на об'єктивність або неупередженість прийняття рішень, а також на вчинення чи невчинення дій під час

виконання наданих їй службових повноважень.

Закон України «Про запобігання корупції» від 14 жовтня 2014 року № 1700-VII

Реальний конфлікт інтересів – суперечність між приватним інтересом особи та її службовими чи представницькими повноваженнями, що впливає на об'єктивність або неупередженість прийняття рішень, або

на вчинення чи невчинення дій під час виконання зазначених повноважень.

Потенційний конфлікт інтересів – наявність у особи приватного інтересу у сфері, в якій вона виконує свої службові чи представницькі повноваження, що може вплинути на об'єктивність чи неупередженість прийняття нею рішень, або на вчинення чи невчинення дій під час виконання зазначених повноважень.

Уявний (удаваний) конфлікт інтересів

Існує тоді, коли реальний конфлікт інтересів відсутній, але поведінка посадової особи негативно оцінюється в громадській свідомості та «виникає думка про те, що приватні інтереси державної посадової особи здатні неправомірним чином вплинути на виконання функціональних обов'язків, хоча в реальності цього не відбувається».

Приватний інтерес

Майновий

Немайновий

Приватний інтерес – будь-який майновий чи немайновий інтерес особи, у тому числі зумовлений особистими, сімейними, дружніми чи іншими позаслужбовими стосунками з фізичними чи юридичними особами, у тому числі ті, що виникають у зв'язку з членством або діяльністю в громадських, політичних, релігійних чи інших організаціях (ст. 1 Закону).

Закон допускає необмежене коло обставин та ситуацій, що можуть свідчити про наявність приватного інтересу чи зумовлювати його виникнення за певних умов.

Типові обставини та ситуації, що свідчать про наявність приватного інтересу чи зумовлюють його виникнення

- Сімейні та родинні стосунки.
- Реалізація службових/представницьких повноважень стосовно себе.
- Отримання подарунка.
- Сумісництво, поєднання статусу депутата з іншою діяльністю.
- Засновник/керівник підприємства.
- Договірні відносини.
- Службові стосунки.
- Службова діяльність.
- Відносини прямого підпорядкування.

Службові повноваження та їх дискреційний характер

Службові/представницькі повноваження → Вплив (можливість впливу) приватного інтересу на об'єктивність або неупередженість прийняття рішень, вчинення чи невчинення дій під час реалізації таких повноважень

Дискреційні повноваження – повноваження осіб, уповноважених на виконання функцій держави або місцевого самоврядування, що надають можливість на власний розсуд визначати повністю або частково зміст чи обсяг рішення, яке приймається органами державної влади чи органами місцевого самоврядування, або обирати на власний розсуд один із кількох варіантів рішень, передбачених проектом акту, встановлювати строки, підстави та порядок прийняття рішень

ЗОВНІШНЄ ВРЕГУЛЮВАННЯ КОНФЛІКТУ ІНТЕРЕСІВ

Заходи зовнішнього врегулювання конфлікту інтересів:

- 1) усунення особи від виконання завдання, вчинення дій, прийняття рішення чи участі в його прийнятті в умовах реального чи потенційного конфлікту інтересів;
- 2) обмеження доступу особи до певної інформації;
- 3) перегляд обсягу службових повноважень особи;
- 4) застосування зовнішнього контролю за виконанням особою відповідного завдання, вчиненням нею певних дій чи прийняттям рішень;

- 5) переведення особи на іншу посаду;
- 6) звільнення особи.

У якій формі слід повідомляти про конфлікт інтересів?

У Законі не зазначено, у якій саме формі слід повідомляти про конфлікт інтересів. Однак Національне агентство рекомендує здійснювати повідомлення про реальний/потенційний конфлікт інтересів у письмовій формі з реєстрацією відповідно до існуючої системи діловодства. Письмове повідомлення, по-перше, буде документальним підтвердженням того, що особа дійсно повідомила про наявність конфлікту інтересів, а по-друге – дасть можливість безпосередньому керівнику детально проаналізувати ситуацію та визначитися із оптимальним способом врегулювання конфлікту інтересів.

Заходи щодо врегулювання реального чи потенційного конфлікту інтересів

Безпосередній керівник особи або керівник органу, до повноважень якого належить звільнення/ініціювання звільнення з посади, зобов'язаний:

- після отримання повідомлення про наявність конфлікту інтересів прийняти рішення щодо врегулювання конфлікту інтересів у підлеглої особи протягом 2-х робочих днів. Також керівник має повідомити відповідну підлеглу особу про прийняте рішення;
- якщо йому стало відомо про наявність конфлікту інтересів (від інших осіб, із повідомлень про корупцію, з листів Національного агентства тощо), вжити передбачених Законом заходів для запобігання та врегулювання конфлікту інтересів у підлеглої особи !

Що почитати?

- «Прояви корупції в системі освіти: запобігання та протидія». Навчально-методичний посібник національної академії педагогічних наук України, 2015;
- Методичні рекомендації щодо організації та проведення «Тижня доброчесності» у закладах загальної середньої освіти.

Низку матеріалів, в яких розкрито тему корупції в різних соціальних сферах, представлено на сайті **«Освіта без корупції»**

<https://www.edcamp.org.ua/schoolwithoutcorruption>.

ПЕРЕЛІК

питань соціально-економічного і трудового захисту працівників освіти, що погоджуються керівниками закладів освіти з виборними органами профспілкової організації

№	Питання та документи	Підстава
1	Розробка і укладання колективного договору	Ст. 12,14 КЗпП України, ст. 3 Закону України «Про колективні договори і угоди»

2	Правила внутрішнього трудового розпорядку	Ст.142 КЗпП України
3	Попередній та остаточний розподіл навчального навантаження	П. 21 Типових правил внутрішнього трудового розпорядку; п.63 Інструкції про порядок обчислення заробітної плати працівників освіти
4	Розклад занять	П.21 Типових правил ВТР
5	Графіки робочого дня і змінності техперсоналу	Ст. 61 КЗпП України, п.21 Типових правил ВТР
6	Залучення працівників у виняткових випадках до роботи у святкові, вихідні дні та до надурочних робіт	Ст.71 КЗпП України
7	Графіки відпусток	Ст.79 КЗпП України, ст. 10 ЗУ «Про відпустки»
8	Прийом на роботу неповнолітніх	Ст. 188 КЗпП України
9	Склад атестаційної комісії	Положення про атестацію педпрацівників України
10	Звільнення працівників за ініціативою адміністрації з підстав, передбачених п.1 (крім ліквідації організації) пп. 2-5-7 ст.40, п.п.2,3 ст.41 КЗпП України	Ст. 43 КЗпП України
11	Накладання дисциплінарних стягнень на членів профкому (на голову профкому - за згодою міського проф. органу)	Ст. 252 КЗпП України
12	Здійснення контролю за дотриманням законодавства з охорони праці	Ст. 160 КЗпП України
13	Заходи з охорони праці та техніки безпеки	Ст. 161 КЗпП України
14	Правила з техніки безпеки у навчальних кабінетах, майстернях, спортзалах, котельнях.	Типові правила з техніки безпеки

15	Тарифікаційні списки	Ст. 96, 97 КЗпП, додатки 1,2,3 Інструкції про порядок обчислення з/плати працівників освіти
16	Установлення строків виплати заробітної плати	Ст. 115 КЗпП України
17	Доплати за суміщення професій (посад), розширення зони обслуговування	П. 52 Інструкції про порядок обчислення з/плати працівників освіти
18	Положення про преміювання, розміри матеріальної допомоги працівникам освіти	П. 53 Інструкції про порядок обчислення з/плати працівників освіти; Постанова Кабінету Міністрів України від 5 червня 2000 року №898
19	Перелік робіт, на які встановлюється доплата за важкі і несприятливі умови праці, атестація робочих місць, розміри доплат за видами робіт	Додаток №2 до Інструкції про порядок обчислення з/плати працівників освіти
20	Перелік працівників із числа адміністративно-господарського, навчально-допоміжного персоналу, які мають право на підвищення посадових окладів	П. 31 тієї ж Інструкції
21	Надання відпусток педагогічним працівникам в окремих випадках	Ст.11 Закону України «Про відпустки»
22	Розірвання трудового договору з керівником на вимогу профспілкового органу	Ст. 45 КЗпП України
23	Розгляд питань про порушення трудової дисципліни замість накладення дисциплінарного стягнення	Ст. 152 КЗпП України
24	Вирішення трудових спорів	Ст. 224, 226 КЗпП України

Як відпочити за один день

Делегуйте повноваження	Зробіть так, щоб вам нічого не заважало. Візьміть відгул на роботі, делегуйте повноваження колегам і попросіть, щоб вам не телефонували. Попросіть бабуся, щоб збрала дитину з дитячого садка, а свої щоденні справи відкладіть на завтра
Постарайтеся виспатися	Використайте час, який у вас є, для повноцінного сну. Усуньте все, що може йому завадити, зашторте вікна й засинайте. Якісний сон підвищує негативні емоції, знизить тривожність, поліпшить настрій
Забудьте про гаджети	Відкладіть на цей день усі гаджети — телефон, планшет, комп'ютер. Вимкніть телевізор. Якщо ви постійно «зависаєте» в телефоні, у соціальних мережах чи біля екрана телевізора, то повноцінно відпочити навряд чи вдасться
Перезавантажтеся на природі	Влаштуйте такий собі пікнік на природі із сім'єю, коханим чи друзями. У заспіваному лісі, осінньому парку чи в теплу пору біля водойми будь-які заняття наповнять вас енергією й підзарядять позитивом. Ніщо так не відновлює життєвий ресурс, як споглядання краси природи
Згадайте про хобі	Займіться улюбленою справою, на яку завжди не вистачає часу: в'яжіть вишукані серветки, малюйте шедевральні картини, готуйте незвичні делікатеси тощо. Ви здивуєтеся, наскільки швидко хобі допоможе зняти психічну напругу, що накопичилася за тривалий час
Позбавте себе поспіху	Забудьте про будильник. Не стежте за часом. Перевіряючи, скільки часу минуло, а скільки залишилося, ви посилаєте своїй психіці сигнал постійно контролювати, що відбувається з вами і навколо вас. А це може викликати стан тривоги, і розслабитися по-справжньому не вдасться

Наталія Савінова, шеф-редактор методичних видань напрямку «МСФР Освіта»

ВИКОРИСТАНІ ДЖЕРЕЛА

1. Закон України «Про освіту»
2. Закон України «Про дошкільну освіту»
3. Закон України «Про запобігання корупції»
4. Сайт «Освіта без корупції»
<https://www.edcamp.org.ua/schoolwithoutcorruption>
5. Методичні рекомендації щодо застосування окремих положень Закону України «Про запобігання корупції»

стосовно запобігання та врегулювання конфлікту інтересів, дотримання обмежень щодо запобігання корупції від 12.01.2024 № 2

6. Вебінар

<https://www.youtube.com/watch?v=otEtM6n3ACQ>

Сайт КУ «ЦПРП»

Група у Фейсбук

Сторінка у Фейсбук

